

Veiligheidsbeleidsplan



OP WEG NAAR DE TOEKOMST...

Inhoudsopgave:

1. Inleiding	3
1.1 doel	3
2. Uitgangspunten	4
2.1 Visie	4
2.2 Schooldoelstellingen	4
2.3 Vreedzame school principes	5
3. Preventief beleid	6
4. Registratiebeleid	6
5. Curatief beleid	6
6. Schoolafspraken over veiligheid	7
6.1 Schoolregels	7
6.2 Pleinafspraken	7
6.3 Toezicht	8
6.4 Omgaan met moderne communicatiemiddelen	8
6.4.1-a E-mail en internetgebruik	8
6.4.1-b I-pad gebruik	9
6.4.2 Gebruik van mobiele telefoons	10
6.4.3 Website	10
6.5 Verkeers- en vervoersafspraken	10
7. Klachtenregeling	11
8. Overige zaken die bijdragen aan de veiligheid van leerlingen, ouders en personeelsleden	11
8.1 Ontruimingsplan	11
8.2 Bedrijfs hulpverlening	11
8.3 Contact met externe organisaties	11
8.4 Verzekeringen	12
8.5 Toelating, interventies schorsing en verwijdering	12
8.6 Arbeidsinspectie	12
8.7 Onderwijsinspectie	12

Bijlagen:

Bijlage 1: Beleidsplan sociale veiligheid Vreedzame School	13
Bijlage 2: Formulier incidentenregistratie	25
Bijlage 3: Ongevallen meldingsformulier arbeidsinspectie	27
Bijlage 4: Vreedzame school/mediatie	29
Bijlage 5: protocol: Omgaan met elkaar	36
Bijlage 6: Ontruimingsplan	

1. Inleiding

Medewerkers van de Pionier vinden het van groot belang dat kinderen zich op onze school thuis voelen. We streven naar een prettige, ontspannen en open sfeer, waarin kinderen zich gerespecteerd voelen en ervaren dat er voor iedereen, ongeacht capaciteiten en vaardigheden, belangstelling en aandacht is. Een dergelijke sfeer, ook wel pedagogisch klimaat genoemd, vormt een basisvoorwaarde voor het bereiken van goede onderwijsresultaten en een positieve ontwikkeling bij kinderen. Belangrijk kenmerk binnen dit pedagogisch klimaat is een kindvriendelijke onderwijsomgeving, waarbij een gevoel van veiligheid en geborgenheid bij kinderen de grondslag vormt.

Het komt voor dat ouders/verzorgers en school over bepaalde zaken van mening verschillen. Op onze school willen directie en leraren met respect voor elkaars opvattingen zoeken naar een oplossing. We gaan er van uit dat dit voor ouders/verzorgers net zo vanzelfsprekend is. Vandaar dat hoor en wederhoor van groot belang is binnen onze school. Het is vanzelfsprekend dat ouders/verzorgers op een goede en eerlijke wijze in gesprek blijven met de leraren over hun opvattingen betreffende hun kind.

Agressie, geweld en seksuele intimidatie (AG&SI), intimideren of pestgedrag door medeleerlingen, personeel of ouders binnen de school komen in veel vormen voor. Het gaat (kort samengevat) om alle menselijk handelen, dat geestelijke, lichamelijk of financiële schade veroorzaakt bij een ander persoon of organisatie zoals een school(bestuur). Voorbeelden hiervan zijn: vernieling, discriminatie, handtastelijkheden, (verbaal) geweld en mishandeling. De grens wanneer er van schade kan worden gesproken is niet altijd duidelijk, tenzij we uitgaan van het ervaren van geweld of agressie door het slachtoffer.

1.1 Doel

Het doel van het veiligheidbeleidsplan is om de dreigingen te minimaliseren die de schooldoelstellingen nadelig beïnvloeden. Deze doelstelling wordt bereikt door de veiligheid van alle bij de school betrokkenen zo goed mogelijk te bevorderen en zo mogelijk alle vormen van AG&SI binnen de school en/of schooltijd te voorkomen. Daar waar zich incidenten voordoen worden adequate maatregelen getroffen om verder escalatie te beperken of te voorkomen.

Dit veiligheidbeleidsplan zal betrekking hebben op alle werknemers, leerlingen en ouders/verzorgers en is voornamelijk gericht op:

- Preventie van AG&SI
- Het optreden bij AG&SI
- Het afhandelen van incidenten m.b.t. AG&SI

2. Uitgangspunten

Voor het opstellen van dit veiligheidbeleidsplan zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Onze visie, schooldoelstellingen en Vreedzame School principes
- Voldoen aan wet- en regelgeving (Arbowet artikel 1, lid e en f: artikel 4, lid 2 en de Wet op Primair Onderwijs, artikel 4a en 5a)

Wat zijn voor ons belangrijke waarden?

- Respect
- Veiligheid
- Verantwoordelijkheid
- Vertrouwen
- Openheid
- Betrokkenheid

2.1 Visie

Alle kinderen zijn uniek, gelijkwaardig, maar niet gelijk. Kinderen ontwikkelen zich verschillend. Wij begeleiden kinderen bij het leren en het omgaan met leeftijdsgenoten en volwassenen. Daarbij hanteren we een duidelijk structuur, vaste regels en afspraken en een pedagogisch klimaat gebaseerd op de basisbehoeften van een kind.

2.2 Schooldoelstellingen

Wat zijn voor ons belangrijke doelen?

- Relatie: de school creëert een sfeer van acceptatie en vertrouwen. Daarbij is een persoonlijk relatie met de leerkracht, veiligheid en geborgenheid van belang. Kinderen gaan beter presteren als ze zich veilig en gewaardeerd voelen. Kinderen hebben respect voor zichzelf en voor anderen, waaronder andere overtuigingen en belevingen.
- Competentie: we creëren situaties waardoor de kinderen plezier in het schoolgaan, in het leren, in het samenwerken en in het samenspel hebben. We laten ze ervaren dat ze iets kunnen en daarvoor gewaardeerd worden. We sluiten nauw aan bij hun mogelijkheden en zoeken met het kind naar de zone van naaste ontwikkeling. Een uitdagende leeromgeving is hiervoor erg belangrijk.
- Autonomie: we nemen kinderen serieus, accepteren ze zoals ze zijn en hechten veel waarde aan het zelfstandig kunnen functioneren. Kinderen leren niet alleen op school, maar ook thuis in het gezin en in hun directe omgeving. We leren kinderen zelf beslissingen nemen en hierop te reflecteren.

2.3 Vreedzame school principes

- *Kinderen krijgen een stem en oefenen in participatie*

Gedrag van kinderen wordt positief beïnvloed door hen een stem te geven en te laten participeren (inspraak, medezeggenschap, eigenaarschap) in het 'echte' leven, om hen zo de gelegenheid te geven te oefenen met het nemen van verantwoordelijkheid.

- *Conflictoplossing*

De Vreedzame School besteed veel aandacht aan conflictoplossing.

Het uitgangspunt is dat er nu eenmaal altijd conflicten (belangentegenstellingen of meningsverschillen) zullen zijn in een situatie waar mensen of kinderen bij elkaar zijn, en dat het zinvol is om iedereen te leren hoe je zoveel mogelijk kunt voorkomen dat er conflicten ontstaan, en dat conflicten ontaarden in ruzie, en hoe je, als een conflict toch in ruzie is ontstaan, kan werken aan een constructieve oplossing.

- *Leeftijdsgenoten*

Onderzoek laat zien dat de invloed van leeftijdsgenoten op de persoonlijke vorming van kinderen groot is. In De Vreedzame School streven we er naar om kinderen ook sociale verantwoordelijkheden of taken op zich te laten nemen.

- *Sociale en morele norm*

De kern van De Vreedzame School is het creëren van een positief sociaal klimaat, van een cultuur waarin de sociale norm bepaald wordt door constructief omgaan met meningsverschillen en conflicten, actieve participatie, waar kinderen een stem hebben, zorgzaam en prosociaal gedrag.

- *Sociale verbondenheid*

Kinderen hebben behoefte aan sociale verbondenheid: een omgeving waarin zij zich welkom, gerespecteerd en niet gediscrimineerd voelen, waarin ze merken dat er positieve verwachtingen over hen bestaan en waarin ze ondervinden dat ze 'ertoe doen'. Kinderen hebben het nodig om nodig te zijn.

- *Democratisch opvoeden*

Autoritatieve of democratische opvoeding bereidt kinderen het beste voor op het leven in een democratische gemeenschap. Die opvoedingsstijl wordt eerder gekenmerkt door gezag dan door macht. Opvoeders stellen wel duidelijke grenzen, maar geven daarbij veel uitleg, bevorderen de ontwikkeling van eigen verantwoordelijkheid, zijn zuinig met gebruik van machtsmiddelen, en vertonen moreel voorbeeldgedrag. Kinderen zijn gesprekspartner, die een zekere mate van verantwoordelijkheid kunnen dragen. Door kinderen consequent uit te leggen wat de gevolgen van hun handelingen zijn voor anderen, door hen te helpen zich te verplaatsen in het perspectief van anderen, ontwikkelen zich geleidelijk aan mentale scripts die gedrag van binnenuit reguleren.

3. Preventief beleid

Preventief beleid houdt in dat er maatregelen worden genomen om AG&SI te voorkomen. Hiertoe worden de volgende activiteiten ondernomen:

- Bij het onderzoek en opstellen van concrete beleidsvoornemens wordt gebruik gemaakt van diverse instrumenten die in het onderwijs zijn ontwikkeld. Zo wordt het welzijn van de kinderen, ouders en verzorgers en werknemers onderzocht met de volgende middelen:
 - WMK sociale veiligheid groep 5 t/m 8: ieder schooljaar
 - WMK leerling tevredenheid groep 6 t/m 8: ieder schooljaar
 - WMK ouderenquête: 1 x per 2 jaar
 - WMK personeelsenquête: 1 x per 2 jaar
 - Werken met kwaliteitskaarten (Zie jaarplan)
 - Leerlingvolgsysteem voor sociaal emotionele ontwikkeling: SCOL: er wordt onderzoek gedaan naar een passend volgsysteem sociaal emotionele ontwikkeling voor de komende schooljaren.
- Er is een beleidsplan Sociale veiligheid Vreedzame school (zie bijlage 1)
- Personeel, leerlingen en ouders worden geïnformeerd over geldende gedragsregels, het beleidsplan, protocollen e.d. via de website
- Door de leraren worden de gedragsregels met de leerlingen besproken
- In het leerstofaanbod wordt op systematische wijze aandacht besteed aan het welbevinden van de leerlingen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de methode: De Vreedzame School

4. Registratiebeleid

Om te kunnen sturen, evalueren en bijstellen zorgt de school voor een nauwkeurige registratie en administratie betreffende AG&SI. Hiervoor maakt de school gebruik van de volgende formulieren:

- Formulieren incidentenregistratie (zie bijlage 2) Wordt alleen ingevuld voor werknemer/stagiair en ouder. Dit wordt opgeslagen op SP in map Zorg en begeleiding-incidentenregistratie. Voor leerlingen documenteren wij dit op SP op het leerlingenblad van je eigen groep. IB-directie worden geïnformeerd.
- Ongevallen meldingsformulier arbeidsinspectie (zie bijlage 3). Ongevallen registratieformulier wordt opgeslagen op SP in map Zorg en begeleiding-ongevallenregistratie.
- Mediatieformulieren bij conflicten (zie bijlage 4). Worden bewaard in de map in de mediatorenkamer.

5. Curatief beleid

Om adequaat te kunnen handelen naar aanleiding van incidenten zijn de volgende draaiboeken en protocollen opgesteld:

- Beleidsplan Sociale Veiligheid Vreedzame school (bijlage 1)
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (zie aparte bijlage)

- Procedure “omgang met elkaar”, stappenplan voor toelating, interventies, schorsing en verwijdering leerlingen vanuit Proloog (zie bijlage 5)
- Schorsing van personeel vindt plaats conform de geldende CAO PO.

6. Schoolafspraken over veiligheid

Elke school kent zijn eigen regels. Het gaat hierbij om afspraken waaraan leerlingen, ouders en medewerkers zich moeten houden, zodat we op een plezierige wijze met elkaar om kunnen gaan en incidenten en vervelende situaties kunnen worden voorkomen. De schoolafspraken zijn verdeeld in schoolregels, pleinafspraken en groepsregels. Groepsregels zijn hieronder niet beschreven, omdat die per klas kunnen verschillen, waarbij de schoolregels in acht worden genomen.

6.1 Schoolregels

- We gaan respectvol met elkaar om.
- We maken geen gebruik van onze macht.
- Discriminatie wegens godsdienst, huidskleur, geslacht of op welke grond dan ook is niet toegestaan.
- We vallen een ander niet fysiek en/of psychisch lastig, bedreigen een ander niet.
- We vernielen en ontvreemden geen eigendommen van een ander.
- We dringen onze mening niet op aan een ander.
- We houden ons aan de omgangsvormen en zien er op toe dat deze normen door iedereen binnen de school worden nageleefd.
- Vinden we oplossingen voor problemen, waarbij alle partijen zich prettig voelen (win-win). Dit kan m.b.v. mediators.

Concreet zien wij het volgende gedrag als onaanvaardbaar of antisociaal:

- Fysiek geweld;
- Brutaal gedrag;
- Niet houden aan regels en afspraken;
- Niet luisteren naar de leraar;
- Moedwillig vernielen of stelen van spullen;
- Pesten/ uitschelden;
- Wangedrag tijdens de pauzes;
- Wangedrag tijdens bijvoorbeeld vieringen en excursies;
- Het zonder toestemming verlaten van het schoolterrein onder schooltijd;
- Incidenten buiten schooltijd.

6.2 (Plein)afspraken

Kinderen:

- Je houdt rekening met elkaar en helpt elkaar.
- Je blijft tijdens de pauzes op het schoolplein.

- Kinderen mogen onder schooltijd het plein niet verlaten zonder toestemming van de leraar/pleinwacht.
 - Als de bel gaat staan de kinderen in de afgesproken rij en gaan op teken van de pleinwacht naar binnen. Op de trap is toezicht van een pleinwacht.
 - Voetballen/rondje om de tafel gaat volgens afgesproken rooster (hangt in de hal)
- Leraren:
- Er is pleinwacht van 09.45-10.00 uur en van 11.30-12.30 uur.
 - Pleinwacht bestaat uit min. 2 personen volgens het pleinrooster.
 - Nemen klachten van kinderen serieus.
 - Indien nodig ondersteunen leraren elkaar.
 - Overige leraren zijn op tijd in hun eigen lokaal om hun leerlingen op te vangen.

6.3 Toezicht

Alle personeelsleden zijn betrokken in het toezicht op het gedrag van de kinderen gedurende schooltijd. Bij misdragingen van het gedrag van de leerling kan elk personeelslid dit corrigeren. Indien nodig wordt het incident gemeld bij de groepsleraar. Indien nodig worden ouders ingelicht. (Zie ook bijlage 5).

6.4 Omgaan met moderne communicatiemiddelen

6.4.1-a E-mail en internet gebruik

- Internet wordt gebruikt voor opbouwende educatieve doeleinden.
- Leraar is bekend met de sites die kinderen bezoeken op internet.
- Er worden geen sites bekeken die niet aan de fatsoensnormen voldoen.
- Regels en wetten met betrekking tot copyright worden in acht genomen.
- Leerlingen mogen met toestemming van de leraar “vrij” op internet, b.v. om iets over een onderwerp op te zoeken, altijd in overleg met de leraar.
- Gebruik van social media is verboden binnen de school.
- Het is niet toegestaan schade aan de school (ook imagoschade) en aan derden toe te brengen.

De software die in ontwikkeling is verwijst meer en meer naar internetsites voor aanvullend, actueel of alternatief materiaal. Internetactiviteiten worden hiermee steeds meer onderdeel van de methodes en leergangen.

De software bij de methodes kan in de toekomst door kinderen ook via internet benaderd worden.

Daarom worden met de leerlingen een aantal gedragsafspraken gemaakt:

- Zonder toestemming wordt er geen persoonlijke informatie doorgegeven: namen, adressen, telefoonnummers, emailgegevens (AVG beleid Proloog)
- Vertel het je leraar meteen als je informatie tegenkomt waardoor je je niet prettig voelt of waarvan je weet dat het niet hoort
- Spreek van te voren met je leraar af wat je op internet wilt gaan doen
- **Bij twijfel: altijd overleg met de leraar**

6.4.1-b I-pad gebruik

Op onze school werken we van groep 4 t/m 8 dagelijks met iPads en toebehoren.
De afspraken over het gebruik van de iPads zijn:

- Vanaf groep 4 krijgt iedere leerling een iPad en toebehoren in bruikleen.
- Er wordt uitsluitend op school met de iPad gewerkt en mag niet mee naar huis worden genomen.
- De iPad en opladers worden opgeborgen in de oplaadkast. De iPads liggen met maximaal twee apparaten op één plank, met de oplaadaansluiting naar voren (zie foto 1).
- Elk kind heeft een vaste plek voor z'n iPad in de oplaadkast.
- Elk kind is zelf verantwoordelijk om zijn iPad aan het eind van de dag op te laden, zodat deze de volgende dag gebruiksklaar is.
- Tijdens het werken ligt de iPad plat of in de licht hellende stand, tenzij de leerkracht anders aangeeft (zie foto 2).
- Er wordt niet met de iPad gelopen als hij in gebruik is. Bij het verplaatsen van de iPad, houd je het handvat vast en draai je het scherm naar binnen (zie foto 3).
- De iPad wordt uitsluitend voor onderwijskundige doeleinden gebruikt, tenzij anders aangegeven door de leerkracht.
- De leerlingen komen uitsluitend aan hun eigen iPad, tenzij zij toestemming hebben van een medeleerling.
- De leerling stelt geen toegangscode in om de iPad te vergrendelen.
- Het geluid van de iPad is standaard uitgeschakeld, tenzij anders aangegeven door de leerkracht.
- Ieder kind zorgt voor eigen oordopjes en gebruikt deze wanneer de leerkracht hier toestemming voor geeft.
- De iPad blijft te allen tijde in de beschermhoes. Wanneer de iPad toch uit de beschermhoes is geraakt, lost de leerkracht dit op.
- Wanneer de iPad stuk gaat door onvoorziene omstandigheden, zorgt de school voor een vervangend exemplaar.
- Wanneer de iPad stuk gaat door het niet naleven van bovenstaande afspraken, volgt een gesprek met ouders en leerling. De reparatiekosten worden in dit geval verhaald op de ouders.
- De iPads gaan aan het eind van het schooljaar mee naar het volgende schooljaar. Na groep 8 neemt school de iPads in.
- Houd je je niet aan bovenstaande regels, dan kunnen er maatregelen getroffen worden, zoals het (tijdelijk) inleveren van je iPad of het aanbrengen van beperkingen in het gebruik van je iPad.



Foto 1

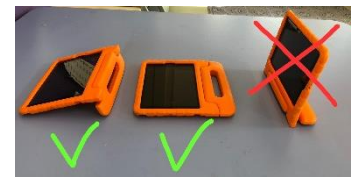


Foto 2

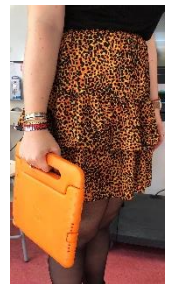


Foto 3

Indien er tegen één of meerdere leerlingen sprake is van redelijke verdenking of vermoeden van een ongeoorloofde handeling in de zin van dit protocol, dan zal in eerst instantie de leraar de leerling(en) aan spreken. Indien de redelijke verdenking of het vermoeden wordt bevestigd, dan worden de ouders en de directie hiervan op de hoogte gesteld door de leraar. Bij herhaling van ongeoorloofde handelingen in de zin van dit protocol, wordt de leerling voor onbepaalde tijd uitgesloten van het gebruik van internet. Ouders worden hierover geïnformeerd door de leraar, waarbij er met de ouders afspraken worden gemaakt over het vervolg. Mede naar aanleiding van deze afspraken bepaalt de leraar of en op welk moment de leerling(en) weer gebruik kunnen maken van het internetsysteem van de school.

6.4.2 Gebruik van mobiele telefoons

In deze tijd van mobiel bereikbaar zijn hebben ook veel (oudere) kinderen een eigen telefoon. Deze mobiele telefoons zijn op onze school niet toegestaan. Bij hoge uitzondering en wanneer dit vooraf aan de groepsleraar is gevraagd, kan van deze regel worden afgeweken. Via het nummer van school is elk kind in geval van nood, bereikbaar. Het nummer van school is: **058-2802344**.

Leraren:

- Niet bellen, appen etc. onder lestijd
- Voortgang lessen mogen niet worden verstoord
- Bereikbaar in noodsituaties

6.4.3 Website

O.b.s. de Pionier beschikt over een eigen website op het internet: www.obs-depionier.nl met een ouderportaal. Ouders kunnen via een code toegang krijgen voor het gedeelte m.b.t. hun kind.

De schoolleiding en de ICT-er zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de website. Wij behouden ons het recht voor om informatie die ons gestuurd wordt van het gastenboek, te verwijderen. Dit zal in ieder geval gebeuren bij grof taalgebruik of vermelding van privégevoelige gegevens van anderen. Ouders/verzorgers die bezwaar hebben tegen het plaatsen van een foto van hun kind/delen van persoonlijke gegevens kunnen dit aangeven op het inschrijfformulier en het jaarlijkse AVG formulier.

6.5 Verkeers- en vervoersafspraken

- Wij promoten het om lopend naar school te komen. Leerlingen die op de fiets komen, zetten deze in het fietsenrek. We fietsen niet op het schoolplein.
- Wij verzoeken iedereen om auto's op de daarvoor bestemde parkeerplaatsen en terreinen te parkeren.
- Voor vervoer van leerlingen onder schooltijd hanteren wij de regels zoals gesteld door VNN. Dat betekent o.a. dat stoelverhogers worden gebruikt bij kinderen onder de 1.35 m. Gaat het om incidenteel vervoer met meerdere kinderen binnen een straal van 50km dan mogen deze kinderen zonder stoelverhoger op de achterbank vervoerd worden. De kinderen **moeten** in de auto een gordel om, dus niet meer leerlingen vervoeren dan het aanwezige aantal gordels in de auto.

7.0 Klachtenregeling

Waar gewerkt wordt, worden weleens fouten gemaakt. Dat is op een school niet anders. Ouders zijn welkom bij de groepsleraar om dergelijke zaken te bespreken en samen naar een goede oplossing te zoeken. Ze kunnen ook hun vragen, problemen, klachten over het onderwijs, de aanpak van de kinderen of andere zaken voorleggen aan de directeur. Deze zal het probleem met alle betrokkenen bespreken en zoeken naar een oplossing. Indien een klacht niet op schoolniveau kan worden opgelost, kan de contactpersoon van de school (in de schoolgids staat vermeld welke leraar dit is) ouders informeren hoe om te gaan met een klacht en zo goed mogelijk doorverwijzen naar de juiste persoon of instantie. Een stap verder kan contact worden opgenomen met één van de onafhankelijke, door het bestuur benoemde, vertrouwenspersonen. De klachtencommissie adviseert het bevoegd gezag. De afhandeling van de klachten is vastgelegd in de klachtenregeling van Proloog. Deze is te vinden op www.proloog.nl

8.0 Overige zaken die bijdragen aan de veiligheid van leerlingen, ouders en personeelsleden

8.1 Ontruimingsplan

In ieder gebouw, dus ook in het schoolgebouw van KC de Pionier, kunnen zich situaties voordoen die het noodzakelijk maken dat leerlingen, ouders, personeel en overige aanwezigen het gebouw zo snel mogelijk moeten verlaten. Hierbij kan gedacht worden aan brand, wateroverlast, stormschade, bommelding, gaslekkage en in andere voorkomende gevallen. Hiervoor is naast de genomen preventiemaatregelen een **ontruimingsplan nodig (zie bijlage 6)**. Door middel van instructie en minimaal één aangekondigde en één onaangekondigde oefening zal dit ontruimingsplan aan de praktijk getoetst en zo nodig worden bijgesteld.

- Het ontruimingsplan is bekend bij alle personeelsleden
- In elke ruimte is een vluchtroute zichtbaar opgehangen
- Alle BHV-ers moeten het plan goed kennen

8.2 Bedrijfshulpverlening

In de school zijn BHV-ers. Zij geven aanwijzingen aan het personeel en kinderen bij calamiteiten, totdat de hulpdiensten zijn gearriveerd en de situatie wordt overgedragen. Aanwijzingen van de BHV-ers dienen door alle gebruikers van het gebouw opgevolgd te worden.

De BHV-ers kunnen noodzakelijke eerste hulp verrichten bij ongevallen.

Zij controleren meerdere keren per jaar de verbanddozen en zorgen voor aanvulling. De BHV-ers hebben een BHV diploma en worden regelmatig getraind.

Op advies van de BHV-er kan de huisarts worden ingeschakeld.

8.3 Contacten met externe organisaties

In het belang van de veiligheid van de kinderen en ouders kan de school contact hebben met instanties die hulp kunnen bieden aan de leerling en/of bij de thuissituatie. Hierbij kan gedacht worden aan de GGD, Wijkteam, Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK), schoolarts, GGZ, leerplichtambtenaar etc.

8.4 Verzekeringen

Proloog heeft een verzekering afgesloten voor leerlingen, onderwijspersoneel en medewerkers, waaronder ouders/verzorgers, die in opdracht van de school activiteiten t.b.v. de school verrichten. Het gaat om een ongevallen-, reis- en aansprakelijkheidsverzekering.

8.5 Toelating, interventies, schorsing en verwijdering

Als alle maatregelen op school geen succes meer hebben dan komt op een gegeven moment, het niet omstreden middel “verwijdering van de leerling” aan de orde.

De mogelijkheid om leerplichtige kinderen definitief van school te verwijderen is in de huidige regelgeving aan voorwaarden gebonden en in de praktijk zeer beperkt. Zie hiervoor bijlage 5.

8.6 Arbeidsinspectie

De directie kan -afgezien van de wettelijke verplichtingen ter zake- besluiten om de arbeidsinspectie in te schakelen. Melding bij de Arbeidsinspectie dient in ieder geval plaats te vinden indien er sprake is van een ernstig ongeval (definitie ernstig ongeval: indien iemand lichamelijk en/of geestelijk schade aan de gezondheid heeft opgelopen die binnen 24 uur na het ongeval leidt tot opname in een ziekenhuis ter observatie of behandeling, dan wel naar een redelijk oordeel blijvend zal zijn; Artikel 9.1 Arbowet)

8.7 Onderwijsinspectie

Klachten over seksueel misbruik, seksuele intimidatie, ernstig fysiek of geestelijk geweld worden gemeld bij de vertrouwensinspecteurs. Het centrale meldpunt is: 0900-1113111

Bijlage 1: Beleidsplan Sociale Veiligheid

Visie, doelen en uitgangspunten

De Vreedzame School als preventiekader

Uitgangspunt voor het beleid inzake sociale veiligheid op onze school is het programma van De Vreedzame School.

De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het programma helpt onze school een gemeenschap te vormen waarin we leerlingen actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving, voor de schoolgemeenschap en de samenleving.

Met De Vreedzame School besteden we aandacht aan basale sociale-emotionele en burgerschapscompetenties die wenselijk zijn in een democratische samenleving, zoals je verplaatsen in een ander, op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen, openstaan voor verschillen tussen mensen, constructief conflicten oplossen, omgangsvaardigheden en verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap.

Wij willen kinderen op onze school zich niet alleen optimaal laten ontwikkelen in de academische vakken, zoals taal en rekenen, maar wij willen ook een bijdrage leveren aan de sociale en maatschappelijke vorming van leerlingen. Dat het ook goede mensen worden die op hun beurt een bijdrage aan de samenleving zullen leveren. Met elke generatie vormen we immers opnieuw onze samenleving.

Onze school dient ook een school te zijn waar álle kinderen zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. Alleen dan kunnen ze leren. We doen veel om sociale veiligheid te bevorderen en om ongewenst gedrag zoals pesten te voorkomen. Hieronder werken we deze preventieve maatregelen nader uit.

Pesten

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- verschil in macht tussen pester en gepeste.

We maken onderscheid tussen pesten en *plagen*. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontaardt een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

Pesten behoort tot het repertoire van kinderen, en het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wij bieden op onze school een sterk tegenwicht: de klas en school moet een positieve sociale gemeenschap zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het recht hebt om jezelf te zijn, maar dat je dan ook de plicht hebt

om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft. Wij willen een school zijn waarin zorg voor elkaar centraal staat. Een school met een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie. Een met een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt grijpen we snel in. Zie hieronder.

Aanpak van pesten en sociale onveiligheid

Als er zich toch pestincidenten voordoen, gaan we altijd eerst na of het programma van De Vreedzame School (nog) goed wordt uitgevoerd in de betreffende groep. Als dit niet het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed. Vervolgens is er soms meer nodig. We hanteren daarbij een glijdende schaal: van vroegtijdig ingrijpen bij plagen tot uiteindelijk (als alle andere middelen zijn uitgeput) schorsen of verwijderen van leerlingen. In de navolgende paragrafen worden de onderscheiden stappen toegelicht.

Metten van sociale veiligheid

We gaan structureel na of de doelen van De Vreedzame School wel gehaald worden, met behulp van de WMK vragenlijst sociale veiligheid, die we jaarlijks in januari in groep 5 t/m 8 afnemen. Een instrument dat inzicht geeft in de *beleving* van de sociale veiligheid van de leerlingen, in de *feitelijke aantasting* van de sociale veiligheid en het *welbevinden* van de leerlingen. Het gaat niet alleen om een score over veiligheidsbeleving en over betrouwbaarheid. Wij vinden het belangrijk dat we expliciet uitstralen naar kinderen dat we het belangrijk vinden dat ze zich hier veilig voelen op school. En dat we na de afname samen bekijken met kinderen wat we er aan kunnen doen om het nog plezieriger te maken voor iedereen in de groep.

De overheid eist de afname vanaf de bovenbouw.

Analyse van de resultaten vindt plaats op drie niveaus:

- * Op individueel niveau zal de groepsleerkracht de resultaten van zijn of haar leerlingen bekijken (de individueel ingevulde vragenlijst), en nagaan of er op individueel niveau direct actie nodig is. Bij opvallende zaken ligt het voor de hand om eerst een individueel gesprekje te voeren met de leerlingen die het betreft. Met name als leerlingen voor een score bij bepaalde vragen 'altijd' of 'onveilig' hebben gekozen (de meest negatieve score) is er reden voor zorg en nader onderzoek. Soms worden de antwoorden van leerlingen beïnvloed door recente, negatieve gebeurtenissen, en moet er niet zo zwaar getild worden aan de uitslag. Maar soms is er sprake van langdurige problematiek, en is er een aanpak nodig.
- * Ook op groepsniveau worden de resultaten geanalyseerd en besproken. Eerst vindt een analyse plaats van de mogelijke oorzaken van een negatieve uitslag. Herkent de groepsleerkracht de score? Komt de score overeen met de eigen indruk? Welke leerlingen zijn opvallend? Passend bij het gedachtegoed van Vreedzaam is een bespreking met de groep zelf. De groepsleerkracht vat de resultaten samen, en bespreekt deze met de groep.
- * Op schoolniveau (in de expertgroep Vreedzame school) worden de resultaten van alle groepen besproken. Hierbij gaat de aandacht uit naar een vergelijking van de verschillende groepen met elkaar én naar een vergelijking met voorgaande jaren. Is er sprake van een negatieve of een positieve ontwikkeling? Zo ja, hoe komt dat? Hierbij worden tevens de acties geëvalueerd die vorig jaar zijn ondernomen om de veiligheid te vergroten.

Om o.a. de sociale veiligheid in kaart te brengen, zijn we gestart met een leerlingenraad: een raad van leerlingen die zich o.a. buigt over hoe veilig de school is en wat er moet gebeuren om de school nog veiliger maar ook leuker te maken.

Het voorkomen van pesten en sociale veiligheid

Zoals we hiervoor al aangaven leggen we met het programma van De Vreedzame School fundament voor een sterk tegenwicht tegen pestgedrag. We noemen een paar belangrijke elementen van het programma, naast de wekelijkse lessen die leerlingen in alle groepen ondergaan.

Uitdragen van een positieve sociale en morele norm

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving. Leerlingen zijn gevoelig voor de vraag: 'wat wordt er hier van mij verwacht?' Om positief gedrag van leerlingen te stimuleren willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen. Dit doen we onder andere door:

- de omgangsafspraken en het logo van De Vreedzame School hangen zichtbaar in de school; dit betreft de grondwet en de pleinafspraken
- directe correctie van gedrag van kinderen dat haaks staat op de norm;
- aanwezigheid van de directeur bij de ingang van de school om de leerlingen 's ochtends te begroeten, hen aan te spreken op rennen, een opsteker te geven, belangstellend te informeren, enzovoort.

De klas en school: een gemeenschap

We willen alle leerlingen het gevoel geven dat ze onderdeel zijn van de leefgemeenschap die de school en de klas vormen, dat hun aanwezigheid 'verschil maakt' en dat de klas of de school minder leuk zijn als hij of zij er niet bij is. Dit doen we onder andere door kinderen veel te laten samenwerken met verschillende leerlingen (met behulp van coöperatieve werkvormen), door samen omgangsafspraken te maken, samen te bedenken welke taken er in de klas zijn en die met elkaar verdelen, of als klas presentaties voor andere klassen te verzorgen. In het begin van het schooljaar besteden we veel aandacht aan de vorming van een positieve groep in alle klassen (met de lessen van blok 1 van De Vreedzame School). Het voorgaande heeft evenzeer betrekking op de school. Het maakt veel uit of leerlingen zich verbonden voelen met de school als geheel als zij de school als een gemeenschap ervaren. Die gemeenschap bestaat dan – als het goed is – uit alle andere leerlingen, alle leerkrachten en alle ouders.

Op onze school vinden we het daarom belangrijk dat alle leerlingen alle leerkrachten kennen. Daarom zorgen we ervoor dat nieuwe leerkrachten zich altijd voorstellen aan de hele school. Soms gebeurt dit plenair bij een viering, maar soms gaat de leerkracht even de klassen rond. Kinderen kunnen de leerkracht dan vragen stellen nadat hij of zij zich heeft voorgesteld.

Investeren in de relatie met de leerlingen

We vinden het heel belangrijk dat alle leerlingen een goede relatie hebben met hun eigen leerkracht. Dat is een belangrijke voorwaarde voor een gevoel van veiligheid. We vragen van onze leerkrachten dat ze investeren in het leren kennen van de eigen leerlingen en in de onderlinge relatie. Ieder kind moet voelen dat het er toe doet, dat de leerkracht het fijn vindt dat hij of zij er vandaag weer is. Aan het begin en aan het einde van de schooldag geeft de leerkracht iedere leerling een hand.

Leerlingen worden mede verantwoordelijk

Als de klas een gemeenschap is, dan voelen leerlingen zich betrokken bij en medeverantwoordelijk voor wat er gebeurt in de klas. Bij ons op school krijgen leerlingen een stem, en leren zij die stem op een verantwoorde wijze te gebruiken. We geven leerlingen niet

zozeer een stem om op te komen voor hun eigen belang, maar we willen dat ze zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor het algemeen belang. We willen dat zij hun steentje bijdragen aan het algemeen belang, aan de gemeenschap. En daar zullen ze zich eerder verantwoordelijk voor voelen als ze ook echt mogen meedenken en als ze serieus worden genomen.

Zo werken we met leerlingmediatoren, met taakverdeling in de klas, met een leerlingenraad rond klas overstijgende zaken, en met groepsvergaderingen waarin leerlingen mee mogen beslissen over zaken die hun aangaan. We laten oudere kinderen jongere kinderen helpen bij allerlei activiteiten. En – specifiek gericht op ongewenst gedrag als pesten – leren we de leerlingen dat ze op kunnen en moeten komen voor gepeste medeleerlingen, dat ze ‘verdedigers’ kunnen zijn.

Opstekers

We streven dus naar een positief sociaal klimaat, waarin ieder kind zich veilig voelt, waarin respect is voor elkaar en waarin iedereen makkelijk samenwerkt met iedereen. Een op het eerste gezicht eenvoudig, maar zeer belangrijk middel om hier toe te komen is het geven van ‘opstekers’, of complimenten.

Kinderen (niet alleen kinderen, dat geldt helaas ook voor ons volwassenen) hebben de neiging om de negatieve gedragingen te benoemen, en het positieve als vanzelfsprekend te beschouwen. In De Vreedzame School leren we iedereen heel bewust positief gedrag te benoemen in de vorm van een ‘opsteker’.

Als iedereen in de groep in staat is om elkaar complimenten te geven, en zo hun waardering voor elkaar uit te spreken, ontstaat er langzamerhand een steeds positievere sfeer in de groep. En daarmee een cultuur waarin het normaal is om de nadruk te leggen op wat goed gaat. Een klimaat waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, zich gewaardeerd weten, het gevoel hebben dat het er toe doet dat ze er zijn.

Een grondwet: basisregels in de school

Pesten lijkt vaker voor te komen in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar leerlingen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de klas en in de school zijn dus van belang. Bij ons op school hebben we een **grondwet**: een set **basisregels** die vervolgens uitgewerkt kunnen worden in concrete verwachtingen ten aanzien van het gedrag.

De Vreedzame School biedt hiervoor een expliciet pedagogisch kader. Zoals eerder vermeld, is het streven met het programma van De Vreedzame School dat leerlingen:

- op een democratische manier gezamenlijk besluiten kunnen nemen;
- conflicten constructief kunnen oplossen;
- zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap;
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

Deze doelen zijn terug te vinden in de thema’s van de lesblokken, in positieve bewoordingen gevat:

- 1 We horen bij elkaar
- 2 We lossen conflicten zelf op
- 3 We hebben oor voor elkaar
- 4 We hebben hart voor elkaar
- 5 We dragen allemaal een steentje bij

6 We zijn allemaal anders.

Onze grondwet luidt:

- Wij zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt en zichzelf kan zijn
- Wij lossen conflicten samen op
- Wij helpen elkaar
- Wij dragen allemaal een steentje bij

Van grondwet naar groepsregels en omgangsafspraken

Deze **basisregels** vormen een soort 'kapstok' waaraan de **groepsregels** worden 'opgehangen'. In de lessen van De Vreedzame School (in blok 1) wordt samen met de leerlingen gesproken over de grondwet, de eigen groepsregels en de omgangsafspraken die elke klas met elkaar wil maken om ervoor te zorgen dat het voor iedereen in de klas prettig en veilig is. De regels worden door volwassenen opgesteld, de leerlingen maken samen (omgangs)afspraken. Aan het begin van het jaar, tijdens blok 1, maakt iedere leerkracht in zijn of haar groep bekend welke **groepsregels** er gelden in de klas. Daarbij wordt de link gelegd met de grondwet op schoolniveau, zodat kinderen begrijpen dat de groepsregels afgeleid zijn van de grondwet. 'De grondwet geldt voor de hele school en dit zijn de regels van de groep!' **Om die reden zijn de grondwetregels in iedere groep aanwezig.** Vervolgens wordt in elke groep samen met de leerlingen **omgangsafspraken** gemaakt en op een afsprakenposter vastgelegd: 'Zo willen we het in onze groep'.

Aanleren en handhaven van gedragsregels

Met het opstellen van gedragsregels zijn we er nog niet. Gedrag dat bij een bepaalde regel hoort, moet vrijwel altijd worden **aangeleerd**. Dus, zeker bij jonge leerlingen, oefenen we de gedragsregels met de hele klas.

Maar het opstellen van regels en het aanleren van het bijbehorende gedrag is op zich ook nog niet voldoende. Het **handhaven** van regels vraagt ook iets aan **gedrag van de leerkracht** (of andere volwassenen in de school). Bijvoorbeeld:

- modelgedrag vertonen;
- leerlingen herinneren aan de regel;
- leerlingen bevragen als ze zich toch niet aan de regel houden en een opsteker geven als ze het vervolgens wel doen;
- met de leerlingen meelopen, of boven of beneden staan kijken op de trap;
- leerlingen aanspreken die zich niet aan de regel houden.

Om het naleven van gedragsregels te bevorderen, is het tevens van belang dat:

- alle leerkrachten in de klassen (indien nodig) regelmatig terugkomen op een of meer regels waar de leerlingen moeite mee hebben door de gedragsinstructie in de klas te herhalen;
- alle volwassenen in de school helpen bij het toezicht houden op het naleven van de regel; het team maakt afspraken over wie op welke plek toezicht houdt, zoals de gang en de trap.

Bij het overtreden van de regels: zinvol straffen

Er zullen altijd situaties zijn waarbij leerlingen de regels overtreden en zich niet houden aan afspraken. Bij ernstige overschrijdingen van de grenzen zijn maatregelen of straffen nodig. Uiteraard straffen we bij ons op school af en toe leerlingen. We zijn ons er echter ook van

bewust dat straffen niet altijd leidt tot de gewenste gedragsverandering, eerder tot meegaandheid: het volgen van de regels uit angst voor maatregelen. Het bezwaar hiervan is dat de leerling niet zelf nadenkt, niet reflecteert op zijn of haar eigen gedrag en op alternatieven voor dat gedrag. Er zijn enkele voorwaarden voor een 'zinvolle' straf, een straf die wel kan leiden tot verandering van gedrag. Wil een straf zinvol zijn, dan moet rekening worden gehouden met de behoefte van de leerling aan relatie, autonomie en competentie:

- **Relatie:** we spreken de leerling individueel aan, op zo'n manier dat de relatie niet verbroken is. We laten zien dat het om het gedrag gaat en niet om de persoon. We helpen hem of haar de fout te herstellen. ('Wout, ik vind je een leuke jongen hoor, maar wat je nu hebt gedaan, kan echt niet!')
- **Autonomie:** We zorgen ervoor dat de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem, van het vinden van een oplossing, het maken van een plan en het uitvoeren van dat plan. ('Wat heb je bedacht om dit te gaan oplossen?')
- **Competentie:** We gaan ervan uit dat de leerling zelf met een goede oplossing komt en die ook uitvoert. En we laten onze waardering blijken als dat lukt. ('Ik weet zeker dat je daartoe in staat bent. Zo ken ik je. Fijn dat je dat zo hebt gedaan!')
- Indien bovengenoemde geprobeerd is maar geen effect heeft treedt het protocol "omgaan met elkaar" (bijlage 5) in werking.

Een ander belangrijk aspect van een 'zinvolle' straf is **eigenaarschap**. Straffen kunnen tot gedragsverandering leiden als de dader de straf als zinvol ervaart. Dat gebeurt vaak pas als de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem en vervolgens zelf wil nadenken over de oplossing ervan. We steken dus eerst tijd en energie in het bewust maken van de leerling dat het vooral zijn of haar probleem is. Daarna kan de leerling gevraagd worden of hij of zij er iets aan wil doen en indien dat het geval is, luidt de vraag: 'En hoe denk je het op te lossen?' De 'straf' zal dan in het licht komen te staan van 'herstellen': soms daadwerkelijk de (fysieke) schade herstellen, soms het vertrouwen weer winnen, enzovoort.

Waarom geven we welke straf? Met welk doel?

- Ongewenst gedrag stoppen (er moet nu echt een einde aan komen);
- De rust of de veiligheid herstellen (in de groep of het plein);
- Gedrag veranderen (herhaling voorkomen: de leerling leert ervan).

De eerste twee doelen worden vaak bereikt met straffen als:

- De leerling uit de betreffende ruimte sturen;
- De leerling naar binnen sturen, leerling blijft een periode binnen;
- De leerling gaat naar een afgesproken afkoelplek

Toezicht bij ons op school

Het houden van toezicht is van groot belang wanneer we willen werken aan de veiligheid binnen de school. Leerlingen hebben (naast gelegenheid om te oefenen met zelfstandigheid, en naast ondersteuning daarbij van volwassenen) ook altijd toezicht nodig. Leerlingen houden zich niet vanzelfsprekend aan regels en zijn geneigd grenzen te verkennen. Ze hebben het nodig dat die grenzen worden aangegeven door volwassenen. Bovendien kan in een situatie waarin onvoldoende toezicht en dus onvoldoende 'leiding' is, onveiligheid in een groep leerlingen sluipen.

De risicovolle periodes op een schooldag zijn de overgangen van bijvoorbeeld de klas naar het gymlokaal of naar het schoolplein, de pauzes op het plein, het overblijven en de tijdstippen vlak voor of vlak na het begin van de school. Wij hebben met ons team duidelijke afspraken

gemaakt rondom het toezicht op verschillende plekken gebeurtenissen:

- schoolplein (bij in- en uitgaan van de school)
- schoolplein (pauzes)
- de trappen in school (bij binnenkomst, in pauzes en naar huis gaan)
- naar de gymzaal lopen
- bij feesten en voorstellingen
- de toiletten
- de gangen bij het in- en uitgaan van de klassen.

Behalve de afspraken die we als team hebben gemaakt over ons eigen gedrag bij het toezicht, hebben we samen met de leerlingen geformuleerd welk gedrag van de leerlingen in welke situaties wordt verwacht.

Bij het in- en uitgaan van de school:

Op onze Vreedzame School vinden we het belangrijk dat de kinderen, de ouders en andere bezoekers zich welkom voelen in onze school. We willen aan de kinderen laten merken dat elk kind er toe doet. Het is belangrijk dat jij er bent! Het in- en uitgaan van de school is een uitgelezen kans om op een ontspannen manier contact te maken met kinderen én ouders uit verschillende groepen. Alle professionals in de school zijn hier zowel in de ochtend als in de middag bij betrokken. We hebben hierover de volgende specifieke afspraken gemaakt:

- De entree van de school ziet er verzorgd uit.
- Er zijn afspraken over de tijd waarop de deur open- en dichtgaat.
- De directeur staat bij de deur als deze open gaat en verwelkomt elk kind persoonlijk door hem of haar goedemorgen te wensen. Bij afwezigheid directie staat hier een vervanger.
- De ouders worden aangekeken en gedag gezegd.
- Ook de leerkrachten verwelkomen de kinderen met het geven van een hand.
- Alle professionals hebben een vaste plek bij het in- en uitgaan van de school. Zij houden daarbij ook goed zicht op de trappen en gangen.
- De leerkrachten voelen zich verantwoordelijk voor alle kinderen en stralen dit ook uit.
- Er wordt op een vriendelijke doch duidelijke manier omgegaan met tetaatkomers. Indien dit frequent voorkomt, neemt de leraar contact op met ouders. Is er geen verbetering dan onderneemt de directie actie.
- Na 14.15 uur lopen er elke dag leerkrachten of andere professionals mee naar buiten en gebruiken deze gelegenheid om contact te maken met ouders.

Bij gymnastiek

- We lopen op een rustige manier naar de gymzaal en terug naar de school.
- In de kleedkamers gedragen we ons volgens duidelijk afgesproken regels.
- We helpen bij het klaarzetten en opruimen van de materialen.
- Conflict lossen we met elkaar op.

Op de gang

- We lopen en werken op een afgesproken manier op de gang; niet rennen, niet luid, stilteplein=stilteplein, jassen en tassen aan de kapstok, gang/werkplek altijd opruimen/netjes achterlaten
- We gaan via afgesproken routes naar onze klas; kantoor/teamgedeelte 1^e etage is geen looproute voor leerlingen

Tijdens een voorstelling

- We hebben duidelijke regels voor ons gedrag bij een voorstelling en leven die na: Luisteren naar de voorstelling, geen geroep/onderling geklets

Commissies van leerlingen

Wij kiezen ervoor als school om bij het bevorderen van de sociale veiligheid binnen de school zoveel mogelijk de leerlingen in te schakelen. Zodra er een gevoel van onveiligheid wordtesignaleerd, bespreken we dat in het team én we betrekken de leerlingen erbij om na te denken over wat er nodig is om een als onveilig ervaren situatie of locatie weer veilig te maken. Dat doen we o.a. met behulp van de mediators.

Wanneer het gaat om een situatie waarbij de hele school betrokken is, vragen we uit alle groepen een leerling te laten deelnemen aan het overleg binnen de commissie, eventueel door de groep op democratische wijze gekozen. Soms gaat het alleen een deel van de leerlingen aan of slechts één groep; dan zijn alleen de leerlingen uit die groep betrokken bij de commissie.

Ingrijpen bij plagen

We zijn attent op **plaagsituaties** in en rond de school. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan gemakkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. We besteden er in de lessen van blok 1 aandacht aan. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag. Soms schakelen we een buddy in: een medeleerling die de geplaagde leerling helpt er een einde aan te maken. Ook kunnen we de mediators vragen te helpen.

Signalen van plagen/pesten kunnen zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit de eigen naam noemen;
- Zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- Briefjes doorgeven;
- Opmerkingen maken over kleding, over uiterlijk (dik zijn);
- Isoleren en negeren;
- Buiten school opwachten;
- Slaan en schoppen;
- Op weg naar huis achterna rijden;
- Bezittingen van anderen afpakken, stukmaken, natmaken enz.;
- Schelden of schreeuwen;
- Pesten via social media.

Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan, zoals in het voorgaande is beschreven (en of het programma van De Vreedzame School (nog) wel goed wordt uitgevoerd). Maar soms is er meer nodig.

In de eerste plaats vragen we altijd aan andere leerlingen om te helpen. Met name populaire leerlingen kunnen belangrijk zijn als 'verdedigers'.

Als er meer nodig is hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA).

De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er) en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig

samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf, we gaan uit van het goede in ieder kind, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.

In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

1. **Gesprek met het gepeste kind.** De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zijn zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes. We vragen in dit gesprek aan de leerling of hij of zij wil dat de ouders op de hoogte zijn van de gesprekken. Als een externe of een andere volwassene (niet de eigen groepsleerkracht) binnen de school deze gesprekken gaat voeren, lichten we de ouders altijd in.
2. **Gesprek met de steungroep.** Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
3. **Tweede gesprek met de gepeste.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
4. **Tweede gesprek met de steungroep.** Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.

Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om er voor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert.

Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een nieuwe vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich mee brengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media, en dat we kinderen opvoeden tot *digitaal* burger.

We hebben duidelijke afspraken gemaakt over digitaal pesten en over online communiceren (zie hiervoor het veiligheidsplan paragraaf 6.4).

Vanaf het moment dat mobieltjes een rol gaan spelen in de groep gaat de groepsleerkracht met de groep in gesprek over de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. We zetten direct ook op dit terrein een duidelijke norm neer: 'Zo doen we dat hier op school met sociale media!'

Problemen op dit gebied worden direct gebruikt als 'teachable moments', als een gelegenheid om afspraken te maken over het gebruik van sociale media, bijvoorbeeld de groepsapp.

Ook bij digitaal pesten spelen we zo vroeg mogelijk in op signalen. We stimuleren leerlingen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we onmiddellijk de tijd om hierover met de leerling(en) te praten.

Afhankelijk van wat de betrokken leerling hierin aangeeft en afhankelijk van onze inschatting of dit in de groep besproken kan worden, maken we dit bespreekbaar in de groep. Alleen als de betrokken leerling (eventueel in overleg met zijn of haar ouders) dit zelf wil.

Herstelgesprekken

De hiervoor beschreven Oplossingsgerichte pestaanpak is niet altijd mogelijk, of geeft soms

geen resultaat: de pester stelt zijn of haar gedrag niet bij. Soms zijn de peestsituaties zo ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Of soms wil de gepeste leerling niet meewerken. Soms valt de pester in herhaling en komt de grens van het toelaatbare in de school in het vizier.

Ter bescherming van de gepeste leerling zullen we – als alle pogingen (inclusief externe hulpverlening en een laatste waarschuwing) geen resultaat hebben gehad – moeten overgaan tot schorsing of verwijdering. Hiervoor wordt het protocol “omgaan met elkaar” (bijlage 5) gehanteerd. Een dergelijke noodoplossing is natuurlijk geen oplossing van het probleem. Vaak blijven de leerlingen elkaar ontmoeten in de buurt. Het onopgeloste probleem krijgt dan mogelijk een vervelend vervolg buiten school. Om die reden geven we, voordat de fase van schorsing en/of verwijdering ingaat, aan de betrokkenen een laatste kans om de situatie te herstellen.

We gebruiken hierbij de vorm van herstelgesprekken. De betrokken partijen komen bij elkaar met als doel om de ‘schade’ te herstellen. Het gaat dan niet alleen om herstel van de (materiële of emotionele) schade, maar vooral ook om het herstel van de relatie. Naast de pester en het gepeste kind worden bij voorkeur ook anderen (familieleden, vrienden, andere betrokkenen) bij het gesprek betrokken. Een voorwaarde voor een dergelijk herstelgesprek is uiteraard dat de pester (en diens ouders) verantwoordelijkheid willen nemen voor het aangedane leed, het aanhoren van het verhaal van het gepeste kind (en diens ouders) over de zware gevolgen van het pesten, en dat zij bereid zijn excuses te maken. De basisvragen die centraal staan bij herstelbijeenkomsten zijn:

- Wat is er gebeurd?
- Wat dacht je op dat moment en hoe denk je er nu over?
- Wie is er door het gebeurde beschadigd, benadeeld, en hoe?
- Hoe zorgen we ervoor dat iedere betrokkene zijn kant van het verhaal kan laten horen?
- Wat is nodig om te herstellen wat er is gebeurd?
- Wat leren we hierover voor de toekomst?

Schorsing en verwijdering

Als de veiligheid van leerlingen, leerkrachten, ander personeel of ouders in het geding is, is optreden geboden. Daarbij hoeft het niet alleen om de fysieke veiligheid te gaan; het kan ook de sociale en emotionele veiligheid betreffen. Als er een noodzaak is om stevig op te treden, dan hanteren we onderstaand protocol dat voor alle betrokkenen helder aangeeft welke stappen worden gezet als er sprake is van een extreme situatie.

Leerlingen die het gevoel van veiligheid van anderen schade toebrengen door hun houding of gedrag (te denken valt aan: vechten, slaan, bedreigen, schelden e.d.) waardoor medeleerlingen en/of leerkrachten zich onveilig voelen, kiezen ervoor zich niet aan de schoolregels te houden en op die manier hun verbinding met de groep te verbreken:

- Deze leerlingen worden voor een dag/dagdeel buiten de groep geplaatst in een andere groep (time-out).
- De ouders worden hiervan op de hoogte gesteld door middel van een gesprek om te voorkomen dat herhaling optreedt en schorsing tot gevolg heeft. De leerkracht bespreekt met de leerling hoe ervoor gezorgd kan worden dat het gewenste gedrag wel wordt vertoond.
- De directie wordt in kennis gesteld.
- De leerling mag de volgende dag in de eigen groep laten zien dat het zich wel aan de schoolregels kan houden. Verschillende vormen van hulp (zie boven) kunnen hiertoe worden ingezet.

Als een dergelijke situatie zich herhaaldelijk voordoet, min. 3 x, volgt er een gesprek tussen school (leraar en/of Ib en **ouders**. Hierin wordt, samen met de IB-er/ directie, nagegaan welke extra begeleiding (buiten school) en afspraken nodig zijn. Tevens worden de ouders op de hoogte gesteld van een vervolgprocedure als het gedrag niet tijdig in positieve zin verandert. Als zich – na dit gesprek – toch weer een vergelijkbare situatie voordoet, worden de ouders opgebeld en gevraagd hun kind te komen halen of de volgende dag thuis te houden. Ook dan mag het kind de dag erna weer in de groep terugkeren. De afdeling leerplicht van de gemeente en het schoolbestuur worden op de hoogte gesteld, aangezien het hier een schorsing van een dag betreft. Alleen de directie kan het besluit nemen tot schorsing en dit wordt vastgelegd in een brief.

In geval van herhaling kan de school overgaan tot schorsing van meerdere dagen. In dat geval wordt de afdeling leerplicht van de gemeente bij het vervolgtraject betrokken. Ouders hebben het recht om binnen vijf werkdagen bij het schoolbestuur bezwaar te maken tegen de schorsing.

Antipestcoördinator/werkgroep

Van scholen wordt verwacht dat ze een teamlid (of meerdere teamleden) belasten met de taak om het beleid ten aanzien van pesten te coördineren, die tevens als aanspreekpunt in het kader van pesten fungeert. Wij kiezen ervoor om deze taak mee te nemen in het bredere perspectief van de pedagogische opdracht van de school, en de domeinen van sociale competentie en burgerschapsvorming.

De expertgroep Vreedzame School, waar de 'antipestcoördinator' onderdeel van uitmaakt, is op onze school opgenomen in het taakbeleid. De taakomschrijving van een coördinator (of stuurgroep) Vreedzame School kan er als volgt uitzien:

- Ontwikkelen, actualiseren en levend houden van beleid en aanpak m.b.t. burgerschap/De Vreedzame School binnen het curriculum en het sociaalpedagogische klimaat van de school.
- Het bijhouden van literatuur over vakdidactisch onderwijs en zich op de hoogte houden van onderzoek en ontwikkelingen mede in het kader van de wet BiO.
- Adviseren bij de keuze, aanpak en implementatie van nieuwe methodes en/of materialen of software op het terrein van burgerschap/De Vreedzame School.
- Op verzoek fungeren als vraagbaak en luisterend oor voor collega's, ondersteunen van beginnende collega's op het betreffende vakgebied, bieden van klassenconsultatie en nabespreking.
- Draagt bij aan de versterking van de inhoudelijke kennis en didactiek in het team op het vakgebied.
- Bij directie adviseren naar aanleiding van de analyse van kengetallen (bijv. de Veiligheidsthermometer) bij het bieden van een passend onderwijsaanbod op het vakgebied.
- Bewust bezig zijn met goed (vakdidactisch) onderwijs, experimenteren en onderzoeken. Deelnemen aan conferenties en studiedagen en informatie doorspelen.
- Bewaken van de kwaliteit van de uitvoering van De Vreedzame School.
- Zorg dragen voor afname kwaliteitszorginstrument Vreedzaam (waaronder Vragenlijst Groepsklimaat, Veiligheidsthermometer, Borgingsinstrument).
- De Vreedzame School agenderen in de teamvergaderingen.

- scholen en coachen nieuwe leerkrachten.
- Verzorgen van de nieuwsbrieven voor ouders over De Vreedzame School.
- Het zorg dragen voor de zichtbaarheid van De Vreedzame School in lokalen, gangen en andere plekken in en om het gebouw.
- Verzorgen van de jaarlijkse mediatorentraining.
- Fungeren als contactpersoon voor de leerlingmediatoren; regelmatig evaluatie met mediators.

Ouders betrekken bij het veiligheidsbeleid

Wij willen als school graag samen met de ouders optrekken op dit terrein. In het geval van incidenten zoeken we snel contact om samen te bespreken hoe we hiermee om zullen gaan. Maar ook in meer algemene zin willen we ouders bij het veiligheidsbeleid betrekken. Dat doen we door ze te informeren over wat de school doet aan het voorkomen en aanpakken van ongewenst gedrag als pesten. En over bij wie ze terecht kunnen als er iets is.

Bijlage 2 Formulier Incidentenregistratie (intern gebruik)

→ Binnen 1 week na het incident invullen!

<u>Naam getroffene:</u> 	<u>Naam medebetrokkene(n)</u>
<u>Adres:</u> 	<u>Adres:</u>

Getroffene is: Werknemer / stagiair / ouder / anders namelijk*

Plaats van het incident:

Datum en tijdstip incident:

Vorm van agressie/ geweld:

☐ Fysiek	Namelijk:
☐ Verbaal	Namelijk:
☐ Dreigen	Namelijk:
☐ Vernielzucht	Namelijk:
☐ Diefstal	Namelijk:
☐ Seksuele intimidatie	Namelijk:
☐ Anders	Namelijk:

Behandeling:

☐ Geen

☐ EHBO / behandeling in ziekenhuis

☐ Opname in ziekenhuis

☐ Anders, namelijk:

.....

<u>Schade:</u>	<u>Kosten:</u>
☐ Materieel Namelijk:	€.....
☐ Fysiek letsel Namelijk:	€.....
☐ Psychisch letsel Namelijk:	€.....
☐ Anders Namelijk:	€.....

Korte beschrijving van het incident:

.....

.....

.....

.....

.....

Afhandeling:

- | | | |
|--|------------------|--------|
| ☐ Politie ingeschakeld | Aangifte gedaan: | ja/nee |
| ☐ Contact opgenomen met ouders | | ja/nee |
| ☐ Gesprek met getroffene | | ja/nee |
| ☐ Gesprek met betrokkene(n) | | ja/nee |
| ☐ Psychische opvang | Nazorg: | ja/nee |
| ☐ Anders, nl: | | |

.....

.....

Specifieke beschrijving van de afhandeling (o.a. inhoud gesprek ouders en betrokkenen)

.....

.....

.....

.....

.....

Is het incident naar tevredenheid afgehandeld? Ja/nee

Suggesties voor preventie in de toekomst

.....

.....

.....

Plaats:

.....

Naam:

.....

Datum:

.....

.....

Handtekening:

.....

.....

Bijlage 3 Ongevallenmeldingsformulier arbeidsinspectie

1. Werkgever (bevoegd gezag)

Naam:

Adres:.....(geen Postbusnummer)

Postcode en plaats:.....

Registratienummer Kamer van Koophandel:.....(voor zover van toepassing)

Aantal werkzame personen:.....

Naam melder:.....

Telefoon:.....

2. Getroffene(n)

Naam:

Adres:.....

Postcode en woonplaats:.....

Geboortedatum en geslacht:.....

Nationaliteit:.....

De getroffene is: werknemer/stagiair/uitzendkracht/leerling/student/overig *

Datum indiensttreding:.....

Soort letsel:.....

Plaats van het letsel:.....

Noodzaak ziekenhuisopname: ja/nee*

Dodelijke afloop: ja/nee*

Vermoedelijke verzuimduur:.....

* doorhalen wat niet van toepassing is

3. Omstandigheden van het ongeval

Plaats van het ongeval:

Naam school:

Adres:

Postcode en plaats:

Datum en tijdstip ongeval:

Direct voorafgaand aan het ongeval door getroffene verrichte werkzaamheden:

Aard van het ongeval:

Eventueel betrokken arbeidsmiddelen of stoffen:

Plaats:.....

Datum:.....

Handtekening aanmelder:.....



Bijlage 4: Vreedzame School/mediatie

De Vreedzame school, een oefening voor sociale vaardigheden en actief burgerschap

Wij willen als basis voor de sociale verbondenheid een zorgzaam, sociaal gedrag bij de kinderen en leerkrachten zien. Zo creëren wij met elkaar een veilige school waar iedereen mag zijn wie hij is. De kinderen en leerkrachten hebben het gevoel verantwoordelijk te zijn voor die cultuur. Zij moeten de boodschap krijgen dat ze erbij horen, dat ze nodig zijn. Conflicten voorkomen wij door proactief te handelen en constructief om te gaan met meningsverschillen en conflicten.

Wij zien onze school als een oefenplaats voor sociale vaardigheden en actief burgerschap. Wanneer er **een conflict** ontstaat kunnen de kinderen terugvallen op de jaarlijks gekozen **mediatoren**.

De mediators leren van de mediator trainers vaardigheden om conflicten op te lossen volgens een vast stappenplan. Ze moeten echter de verantwoordelijkheid kunnen dragen om dat zelfstandig te doen. Ze laten die verantwoordelijkheid ook zien als ze geen hesje aan hebben.

De mediators kunnen altijd terugvallen op de leerkrachten van de commissie “De Vreedzame School” als ze er zelf niet uitkomen volgen de volgende **vier stappen**:

1. De mediators vragen om raad bij de leerkrachten van de commissie “De Vreedzame School”. Wanneer ze er dan nog niet uitkomen volgen stap 2, 3 en 4.
2. De commissie gaat in gesprek met de desbetreffende groepsleerkracht(en). De groepsleerkracht gaat in gesprek met desbetreffend kind(eren) en koppelt terug naar de leerkrachten van de commissie “De Vreedzame School”
3. De leerkrachten van de commissie “De Vreedzame School” koppelen weer terug naar de mediators
4. De mediators noteren de uitkomst in de map

Twee keer per jaar, in februari en in juni/juli, is er een evaluatiegesprek tussen de mediators en de commissie “De Vreedzame School”.

De mediators onderzoeken dan de hoeveelheid en soort conflicten. Vragen die zij daarbij stellen zijn:

- wat staat er in de mediatorsmap?
- wat valt ons op?
- welke conclusie trekken we hieruit? (wat ging goed, wat moet beter)

- wat zijn onze vervolgstappen?
- hoe en wanneer brengen we dit over naar de andere kinderen en leerkrachten?

Deze beantwoorde vragen worden vastgelegd in de mediatorenmap.

Twee keer per jaar nemen de leraren een veiligheidsthermometer af onder alle kinderen met behulp van alle leerkrachten. De leerkrachten van de commissie “De Vreedzame School” gaan de uitslag bespreken met de mediatoren tijdens de evaluatie van februari. Samen bedenken ze wat er goed ging en wat er beter kan. De mediatoren koppelen dit terug naar alle kinderen. De Mediatoren sluiten tevens twee keer per jaar aan bij de teamvergadering om de evaluatie in 15 minuten te bespreken. De ouders van de mediatoren krijgen aan het begin van het schooljaar die data door.

Augustus/september

- mediatoren sollicitatie
- mediatoren benoeming
- mediatoren opleiding
- planning van het schooljaar door geven aan de ouders van de mediatoren
- veiligheidsthermometer uitgeven (0-meting)

Oktober

- week voor de herfstvakantie een gesprek tussen de mediatoren en de commissie “De Vreedzame School” over hoe het tot nog toe gaat. Eventueel bijsturing waar nodig.

Januari

- veiligheidsthermometer uitdoen naar alle kinderen van de school vanaf groep 3. Leerkrachten van de groepen 1 en 2 bespreken het zelf in de groep tijdens een les Vreedzame School en gebruiken dat als input voor de klassikale enquête
- leerkrachten van “De Vreedzame School commissie” analyseren de uitkomsten van de veiligheidsthermometer en stellen hun conclusies vast

Februari

- evaluatiegesprek tussen de mediatoren en de commissie “De Vreedzame School” over de periode augustus/september- januari met als extra input de afgenomen veiligheidsthermometer. Hierbij trekken de mediatoren zelf hun conclusies uit de samenvatting van de veiligheidsthermometer
- de mediatoren presenteren de uitkomsten van de evaluatie in de groepen tijdens de klassenvergadering en er is ruimte voor feedback. Wat ging goed, wat kan beter (Tips), hoe zou je het zelf oppakken? De groepsleerkracht is de facilitator. (niet meteen de voorzitter maar wel zorgen voor een veilig klimaat en langs de rand staand zorgen voor een goed gespreksklimaat)

- de mediators en de commissie nemen de feedback van de kinderen mee in hun evaluatie, conclusies en verbeterpunten en bereiden het komende teamvergaderingsgesprek voor
- de mediators schuiven de eerste 15 minuten aan bij de teamvergadering om de conclusies toe te lichten en te vertellen wat ze gaan verbeteren.

Juni/juli

- Evaluatiegesprek tussen de mediators en de commissie “De Vreedzame School” over de periode januari - juni
- De mediators presenteren de uitkomsten van de evaluatie in de groepen tijdens de klassenvergadering. De groepsleerkracht is de facilitator. (niet meteen de voorzitter maar wel zorgen voor een veilig klimaat en langs de rand staand zorgen voor een goed gespreksklimaat) De kinderen geven feedback aan de mediators.
- De mediators en de commissie nemen de feedback van de kinderen mee in hun evaluatie, conclusies en verbeterpunten en bereiden het komende teamvergaderingsgesprek voor
- De mediators schuiven de eerste 15 minuten aan bij de teamvergadering om de conclusies toe te lichten en te vertellen wat ze gaan verbeteren.



Veiligheidsthermometer groep 1-2



1. Ben je deze week wel eens bang geweest in de klas?
2. Was je deze week wel eens bang in school?
3. Was je deze week wel eens bang op het plein? Op pleintje 1,2 of 3?
4. Was je deze week wel eens bang als je van huis naar school liep of fietste?
5. Ben je deze week op school wel eens geschopt of geslagen?
6. Is er deze week op school iets van jou gestolen?
7. Ben je deze week op school wel eens uitgescholden?
8. Ben je deze week op school wel eens uitgelachen?

Groepsoverzicht	Aantal	
Groep:	☺ (nee)	☹ (ja)
Ben je deze week wel eens bang geweest in de klas?		
Was je deze week wel eens bang in school?		
Was je deze week wel eens bang op het plein? Op pleintje 1,2 of 3?		
Was je deze week wel eens bang als je van huis naar school liep of fietste?		
Ben je deze week op school wel eens geschopt of geslagen?		
Is er deze week op school iets van jou gestolen?		
Ben je deze week op school wel eens uitgescholden?		
Ben je deze week op school wel eens uitgelachen?		
Totaal		



Leerlingblad

Naam: _____

Groep: _____

Hoe veilig voel ik me vorige weken binnen en buiten de school:

Ik voelde me in de klas	veilig/ niet zo veilig/ onveilig/ erg onveilig
Ik voelde me in de school	veilig/ niet zo veilig/ onveilig/ erg onveilig
Ik voelde me rond de school	veilig/ niet zo veilig/ onveilig/ erg onveilig
Ik voelde me tussen school en thuis	veilig/ niet zo veilig/ onveilig/ erg onveilig

De vorige weken:

Ben ik geplaagd of gepest	nooit/ soms/ vaak/ altijd
Ben ik uitgescholden of bedreigd	nooit/ soms/ vaak/ altijd
Is er iets van mij gestolen of stukgemaakt	nooit/ soms/ vaak/ altijd
Was ik bang voor bepaalde jongens/ meisjes	nooit/ soms/ vaak/ altijd
Had ik last van handtastelijkheden of lichamelijk geweld.	nooit/ soms/ vaak/ altijd

Ik heb daarover gepraat

met.....

Dat heeft wel/ niet geholpen,

Want.....

.....

Groepsoverzicht van de Veiligheidsthermometer voor groep 4-8

Groep: _____

Hoe veilig voelde ik me de vorige weken binnen en buiten de school:

Veilig		Niet zo veilig		Onveilig		Erg onveilig	
aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%

De vorige weken:

Nooit		Soms		Vaak		Altijd	
aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%

Ik heb daarover gepraat met.....

Bijlage 5: ‘Omgaan met elkaar’